

Брюксел, 22 май 2025 г.
(OR. en)

9305/25

POLCOM 100
COMER 82
UD 117
COHOM 81
DELECT 63

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 21 май 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз

№ док. Ком.: C(2025) 3066 final

Относно: ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА от 21.5.2025 година за изменение на Регламент (ЕС) 2019/125 относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание

Приложено се изпраща на делегациите документ C(2025) 3066 final.

Приложение: C(2025) 3066 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 21.5.2025 г.
C(2025) 3066 final

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

от 21.5.2025 година

за изменение на Регламент (ЕС) 2019/125 относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание

Обяснителен меморандум

1. КОНТЕКСТ НА ДЕЛЕГИРАНИЯ АКТ

Целта на Регламент (ЕС) 2019/125 (по-нататък „Регламентът“) относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание¹ е предотвратяването на смъртното наказание, от една страна, и на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание, от друга страна, в държави извън ЕС.

В Регламента се прави разграничение между:

— стоки, които по своята същност служат за насилие и с които изобщо не трябва да се търгува (приложение II); и

— стоки, които могат да имат законна употреба, като например оборудването, което се използва за целите на правоприлагането (приложение III), и стоки с терапевтична употреба (приложение IV).

Търговията със стоките, изброени в приложения III и IV, подлежи на ефективен контрол, когато те се изнасят от Европейския съюз или преминават транзитно през него, или се доставят на трета държава в резултат на брокерски услуги или техническа помощ.

Регламентът беше замислен като „жив инструмент“, включващ механизми, които позволяват на Европейския парламент, Съвета и Комисията да реагират колективно на промените в международния пазар в областта на сигурността и в естеството на употребата и злоупотребата с оборудване за правоприлагане, както и да вземат под внимание технологичното развитие в търговията.

Списъкът на стоките, описани в Регламента, трябва да се поддържа актуален, за да бъде съобразен, от една страна, с промените на международния пазар в областта на сигурността, където често настъпват технологични и пазарни промени, и от друга страна, с промените в употребата и злоупотребата с оборудване за правоприлагане, както е отбелязано в доклада на Комисията за преглед от 2020 г.² За да продължи да бъде подходящ за целта, Регламентът трябва също така да отговаря на нововъзникващите тенденции и предизвикателства, наблюдавани през последните години по отношение на изтезанията без лишаване от свобода и малтретирането в контекста на потушаването на мирни протести. През последните години правоприлагащите органи в някои държави редовно злоупотребяват с така наречените по-малко смъртоносни оръжия, включително лютив спрей, водни оръдия и гумени куршуми, за потискане на несъгласие и заглушаване на мирни протести, което допринася за нарастването на броя на тежко ранените или убити граждани. Протестиращите в някои части на света все по-често биват подлагани на прекомерна, незаконна или ненужна употреба на сила³.

¹ ОВ L 30, 31.1.2019 г., стр. 1. След като беше изменен няколко пъти, Регламент (ЕО) № 1236/2005 на Съвета от 27 юни 2005 г. относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел прилагане на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание (ОВ L 200, 30.7.2005 г., стр. 1) впоследствие беше кодифициран като Регламент (ЕС) 2019/125.

² COM (2020) 343 final, 30.7.2020 г.

³ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/07/protect-the-protest/>

Настоящият списък на стоките беше за последно актуализиран с Регламент (ЕС) 2016/2134 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2016 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1236/2005 на Съвета относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел прилагане на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание⁴.

В настоящия делегиран акт се представят изменения на списъка на стоките, описани в приложения II и III. Приложение II включва стоки, които *нямат друго практическо приложение* освен да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание или с цел изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание. Приложение III обхваща стоките, които *биха могли* да бъдат използвани с цел изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание:

стоки, които се използват главно за целите на правоприлагането;

стоки, при които, предвид техния дизайн и технически характеристики, има значителен риск да бъдат използвани за изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание.

С делегирания акт се забраняват оръжията, устройствата и оборудването за разпространяване на химични вещества, причиняващи временна недееспособност или дразнене, или някои свързани с тях вещества и боеприпаси за тях, които не са подходящи за използване от правоприлагащите органи за задържане на хора или за контрол на безредици, или за самозащита. Освен това с делегирания акт се забраняват стоките, за които съществува висок риск от причиняване на болка или страдание, толкова тежки, че може да представляват изтезания или жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание

Измененията се основават главно на заключенията в доклада на Комисията от 2020 г. по отношение на обхвата на стоките⁵, на работата на неформалната експертна група на Комисията за прилагането на Регламента, на докладите на специалния докладчик на ООН относно изтезанията⁶ и на организациите, ангажирани със защитата на правата на човека, както и съответните международни стандарти в тази област⁷. Например минималните стандартни правила на ООН за третиране на лишените от свобода (преразгледани през 2015 г. и наричани „Правилата на Нелсън Мандела“) забраняват използването на инструменти за задържане, които по своята същност са унижителни или болезнени, тъй като не изпълняват законна цел на правоприлагането, която не може да бъде постигната чрез стандартни окови за ръцете или краката, и така се обяснява включването на вериги за няколко души в приложение II, докато преди това те са били включени в приложение III.

⁴ ОВ L 338, 13.12.2016 г., стр. 1

⁵ COM (2020) 343 final, 30.7.2020 г.

⁶ Специален докладчик на ООН относно изтезанията, „Използване на сила без лишаване от свобода и забрана на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание“, UN.doc A/72/178, 20 юли 2017 г.: „Всяко използване на сила без лишаване от свобода, което не преследва законна цел (законност) или което не е необходимо за постигането на законна цел (необходимост), или което причинява прекомерна вреда в сравнение с преследваната цел (пропорционалност), противоречи на установените принципи на международното право, уреждащи използването на сила от служителите на правоприлагащите органи, и представлява жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание“.

⁷ Минимални стандартни правила на ООН за третиране на лишените от свобода (Правила на Нелсън Мандела), Насоки на СВКПЧ относно по-малко смъртоносните оръжия в правоприлагането или Наръчника на ООН за ефективно разследване и документиране на изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание (Истанбулски протокол).

2. КОНСУЛТАЦИИ ПРЕДИ ПРИЕМАНЕТО НА АКТА

В член 29, параграф 4 от Регламента е предвидено, че: *„Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество*⁸“.

В съображение 46 от Регламента е предвидено, че: *„От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложен в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество*“.

Освен това в съображение 48 от Регламента е предвидено, че: *„Ако Комисията реши да се консултира с групата при подготовката на делегирани актове, тя следва да направи това в съответствие с принципите, заложен в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество*“.

В хода на подготовката на настоящия делегиран акт чрез Координационната група за борба с изтезанията бяха проведени обширни консултации с правителствени експерти от държавите членки, включително на заседания, проведени на 23 ноември 2023 г., 6 юни 2024 г. и 5 декември 2024 г.

Проектът на делегирания акт беше публикуван за отзиви от заинтересованите страни между 5 март 2025 г. и 2 април 2025 г.

Комисията получи общо шест мнения, три от които бяха от частни лица, две — от неправителствени организации, и едно — от дружество.

Като цяло получените отзиви бяха положителни. Комисията отбеляза приноса на неправителствените организации, изразяващи подкрепа за инициативата на Комисията, както и предложенията за разширяване на обхвата на Регламента, които ще бъдат разгледани в рамките на предстоящия доклад относно прегледа на Регламента за борба с изтезанията. Освен това Комисията отбеляза и разгледа коментарите на дружеството по отношение на изделие от приложение III.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ДЕЛЕГИРАНИЯ АКТ

В член 24 от Регламента е предвидено, че: *„На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 29 за изменение на приложения I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII и IX,*” към Регламента.

⁸ [OB L 123, 12.5.2016 г., стр.1.](#)

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

от 21.5.2025 година

за изменение на Регламент (ЕС) 2019/125 относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/125 на Европейския парламент и на Съвета от 16 януари 2019 г. относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание, и по-специално член 24¹, първа алинея от него,

като има предвид, че:

- (1) Съгласно Регламент (ЕС) 2019/125 се забраняват износът, вносът и транзитът на стоките, изброени в приложение II, независимо от техния произход. Приложение II включва стоки, които нямат друго практическо приложение освен да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание или с цел изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание.
- (2) Съгласно Регламент (ЕС) 2019/125 за износа на стоките, изброени в приложение III, е необходимо разрешение, независимо от произхода на тези стоки. Приложение III обхваща стоките, които биха могли да бъдат използвани с цел изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание, а именно стоки, които се използват главно за целите на правоприлагането, и стоки, при които, предвид техния дизайн и технически характеристики, има значителен риск да бъдат използвани за изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание.
- (3) Списъкът на стоките, съдържащ се в приложения II и III към Регламент (ЕС) 2019/125, трябва да се поддържа актуален, за да е съобразен с промените на международния пазар в областта на сигурността, където често се наблюдават технологични и пазарни промени, както и на промените в употребата и злоупотребата с оборудване за правоприлагане. Поради това приложения II и III към Регламент (ЕС) 2019/125 следва да бъдат съответно изменени. С цел да се улесни извършването на справки от страна на компетентните органи и стопанските субекти приложения II и III към посочения регламент следва да бъдат заменени.
- (4) С член 24 от Регламент (ЕС) 2019/125 на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 29 за изменение на приложенията към Регламента.

¹ ОВ L 30, 31.1.2019 г., стр. 1.

(5) Поради това Регламент (ЕС) 2019/125 следва да бъде съответно изменен,
ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Приложение II към Регламент (ЕС) 2019/125 се заменя с текста в приложение I към настоящия регламент.

Приложение III към Регламент (ЕС) 2019/125 се заменя с текста в приложение II към настоящия регламент.

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 21.5.2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN